

minjalo ljudi in preosnavljalo življenje, s kratka: krščanstvo je preustvarjalo duše. Da, to je bila moč, kakoršne ni dotlej videl svet!

S tem vzgledom sem hotel pokazati, da ima človeštvo zraven vidnih in zunanjih stvari tudi notranji svet, z notranjimi močmi, zakoni, nameni, ki so mnogo imenitnejši, kakor vidno človeško delo. Kaj so „ideje“! Kako silno delujejo na človeštvo! Dandanes n. pr. se je zanetila med delavskim stanom misel, da se lahko živi tudi z manjšim delom, da naj se vsi ljudje denejo na jedno kopito, da ne bo razločka med njimi, češ, tako se bo osrečilo vse človeštvo, in raj pride na zemljo. In ta ideja, če tudi se ne da nikdar vresničiti, pridobiva delavca za delavcem, mesto za mestom, in ko bo naposled imela neupogljivo moč, kdo vé, kaj bo storila! Druga misel, ki mami človeka za človekom, je misel slobode. „Slobodni bodimo v vseh rečeh, do skrajne meje! Nobena reč naj nas ne veže in vlada: ne človek, ne postava, ne Bog sam!“ Tako mislijo in govorijo. To hrepenenje zavzema ljudi kakor najslajša godba ali opojna

pijača. Misel se jim zdi tako lepa, tako srečna. Ne pomislijo, da take slobode ne more biti.

Kaj ne, jasno Vam je, da je poleg vidnega sveta tudi nevidni svet naših mislij in našega hotenja. Dragi moj, ne prezirajte tega, zlasti sedaj ne, ko ste še mladi, da se ne navzamete onega nesrečnega mišljenja, kakor bi bilo vse le tvarina in drugega nič. Opazujte rajši duševni svet, njegovo gibanje, njegove zakone in sile. Že v mladosti spoznavajte ta svet, da boste v poznejšem delovanju kazali narodu svojemu tudi one dobrote, smotre in vzore, ki izvirajo iz tega sveta. Dušo spoznavati, duševne moči gojiti in krepiti, duševne vzore dosežati in ž njimi se blažiti, to vam bodi geslo. V takem delovanju bode Vam cvetla res pomlad življenja, zakaj tvarinske sile le prerade prihrumé v naše poznejše življenje, kakor nevihte. in tvarinsko delo le prepogosto tlači poletje in jesen našega življenja. Bodite zdravi!

Vaš

Modroljub.

Slovenski rojaki!

Slovenci se ne moremo ponašati pred svetom, da bi jako častili za narod zaslužne može. Zarad skromnih svojih razmer smo napravili le nekaterim med njimi skromne spomenike, pomneč besede Slomškove: „Kdor svojih slavnih prednikov ne časti, njih vreden naslednik biti ne zasluži.“ Med našimi slavnimi možmi pa ima odlično mesto **Matej Cigale**, ki ga šteje njegov življenjepisec, Ivan Navratil, „med poglobitne stebre mili slovenščini in največje dobrotnike slovenskemu ljudstvu.“ Kot urednik „Slovenije“ in „Državnega zakonika“ je s trudem priredil slovensko imenstvo za politiko in pravožnanstvo, kot urednik Wolfovega nemško-slovenskega slovarja je pomnožil naš jezikovni zaklad, z izbornimi spisi je čistil našo materinščino, z drugimi ji je gladil pot v šole in urade, pišoč šolske knjige in prevajajoč potrebne obrazce in tiskovine.

Matej Cigale je torej vreden, da se ga narod hvaležno spominja, in zato se je osnoval v njegovem rojstvenem kraju, v Črnem vrhu, odbor, da mu oskrbi spomenik, namreč spomensko ploščo na rojstveni hiši v Loméh in, ker je rojstvena hiša precēj oddaljena od okrajne ceste, še drug spomenik v črnovrški vasi. Da bo pa spomenik dostojen slavnega moža, vljudno prosi podpisani odbor domoljube, naj k temu pripomorejo z blagohotnimi, če tudi z malimi prispevki. Sprejemalo jih bo uredništvo „Dom in Svet“-a in „Slovenec“-a v Ljubljani in pa odbor za Cigaletov spomenik v Črnem vrhu nad Idrijo. Imena darovalcev se bodo objavljala v časopisih.

V Črnem vrhu, dne 1. rožnika 1894.

Odbor za Cigaletov spomenik.